

Blod og Beinmarg

Michael Daws

Bruk av oljeimmersjon

- Legg preparatet på objektbordet
- Legg en LITEN oljedråpe på dekkglasse

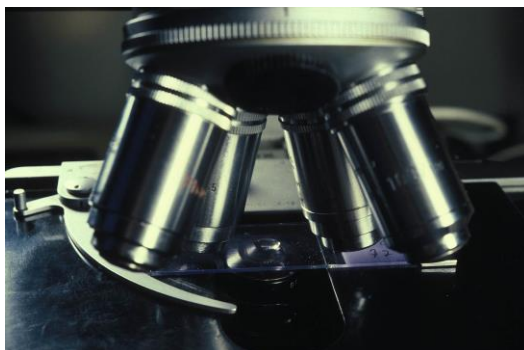

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Bruk av oljeimmersjon

- Still inn med x100-linsen. *NB: Bruk ingen andre linser enn x100 til blod og benmarg*
- Beveg linsen slik at den berører oljedråpen
- Fokuser forsiktig med mikrometerskruen

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Bruk av oljeimmersjon

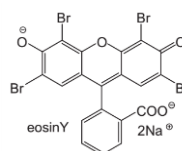
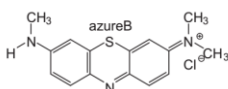
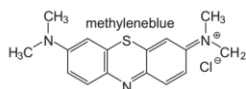
- Etter bruk, rens objektivet og preparatet med renevæske og linsepapir

Michael Daws, Avdeling for anatomi

May-Grünwald Giemsa Farging

- Brukt mest på farging av blod og benmarg prøver
- En såkalt Romanowsky fargemetode
- Inneholder:
  - Eosin Y: som dere kjenner fra H-E farging. Rød fargestoff som binder positivladde molekyler
  - Metylenblått: blå fargestoff som binder til negativladde molekyler
  - Azur B: nedbrytningsprodukt av metylen blå. Gir en lilla farge til cellekjerne og andre strukturer (trolig pga azurB-eosinY kompleks dannelse)

Michael Daws, Avdeling for anatomi

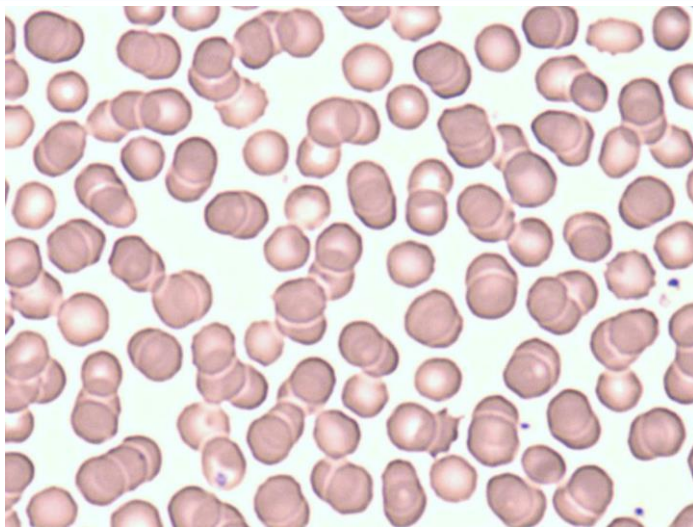
Erythrocytter

- Kjerneleøse celler
- Rødfargede pga hemoglobin
- Blekere i midten da de er formet som bikonkave skiver
- Cirka $4.5-5.5 \times 10^9$ celler per ml blod

Michael Daws, Avdeling for anatomi

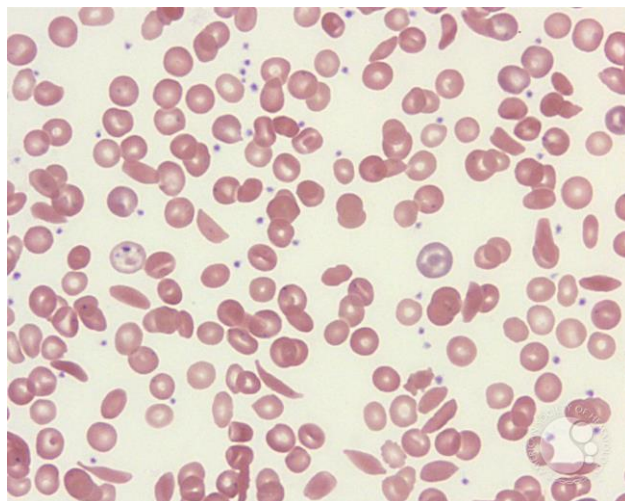
Erythrocytter

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Erythrocytter: Sigdcelleanemi

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Leukocytter

- Cirka $3-11 \times 10^6$ celler per ml blod
- To hovedtyper:
  - Granulocytter
  - Mononukleære celler

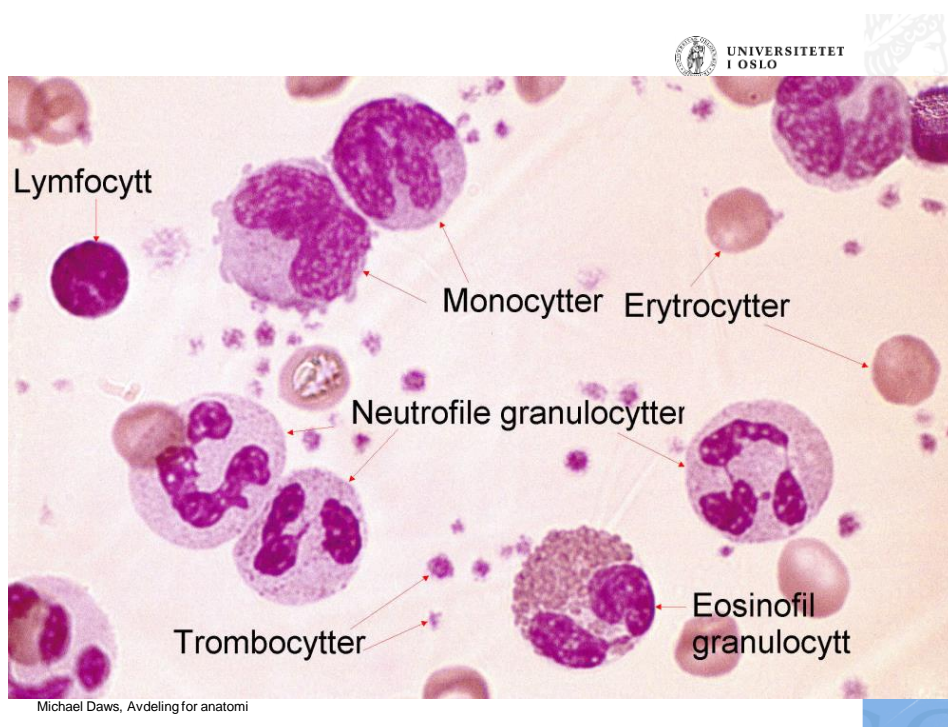
Michael Daws, Avdeling for anatomi

Granulocytter

- **Nøytrofile:** Celler med lappedelt kjerne og små lilla korn i et svakt rosa cytoplasma. Utgjør 40-70% av leukocytterne
- **Eosinofile:** Segmentert kjerne, og store, kraftig røde korn i cytoplasma. Utgjør 1-6%
- **Basofile:** segmentert kjerne og kraftig blåfargede korn i cytoplasma; disse overskygger kjernen. Meget sjeldne celler, normalt mindre enn 1% .

Michael Daws, Avdeling for anatomi

To typer nøytrofile granulocytter

- **Segmentkjernede:** lappedelt kjerne med tynne forbindelser mellom lappene; små blå korn i et lyst cytoplasma
- **Stavkjernede:** kjerne med innsnevninger, men mindre uttalt enn for de segmentkjernede, er et forstadium til de segmentkjernede. Utgjør normalt 3-5% av leukocytter

Normalt: Segmentkjernede > stavkjernede.

Infeksjoner: Stavkjernede > segmentkjernede

«**Venstreforskyvning**» av granulocyttene

To typer nøytrofile granulocytter

Stavkjernet

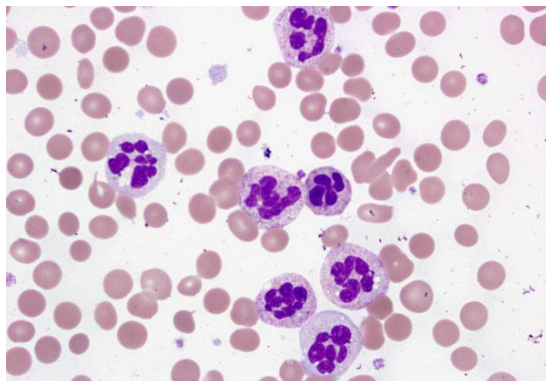

Segmentkjernet

Michael Daws, Avdeling for anatomi

«Høyre forskyvning»

- Hypersegmentert >5 segmenter
- Sett ved megaloblastisk anemi (vitamin B12 eller folat mangel)

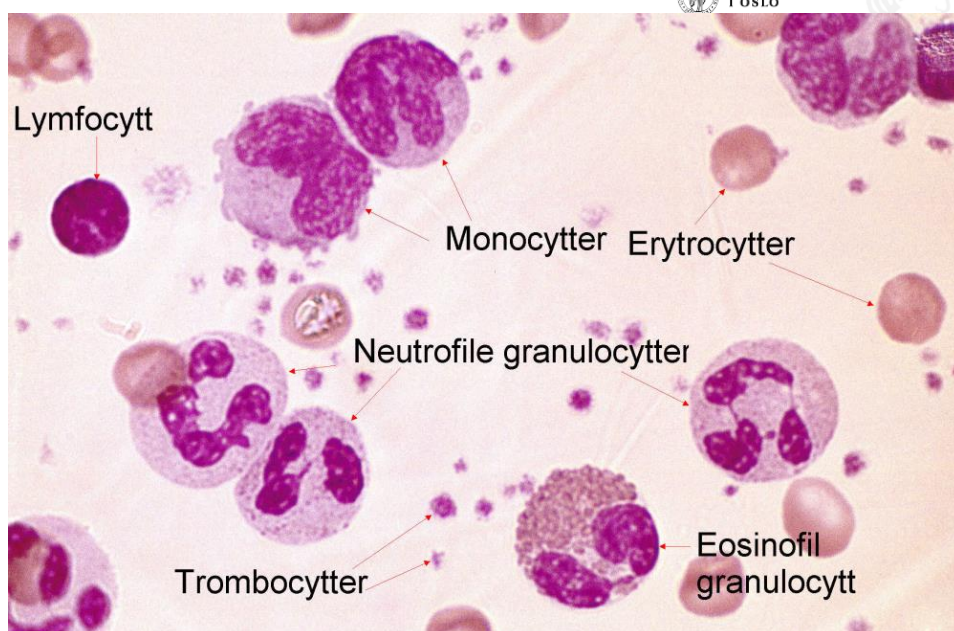

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Mononukleære celler

- **Monocytt** (større celler med nyreformet kjerne og et lyst blått cytoplasma uten korn, men med vakuoler) 2-10% -> Makrofager i vevene
- **Lymfocytter** (små runde celler med tett kjerne og lite cytoplasma). 20-45% av leukocytene. T-og B-lymfocytter
  - **NK-celler** Celler med nyreformet kjerne og blå korn i cytoplasma ca. 5%

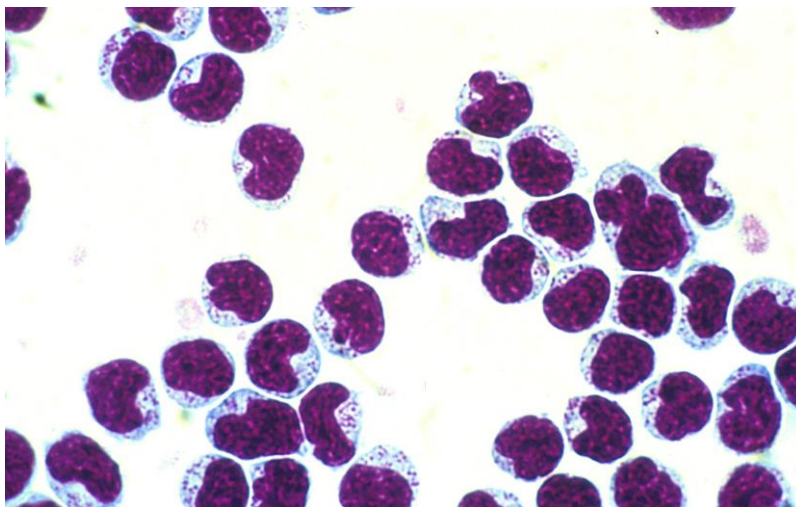
Michael Daws, Avdeling for anatomi

Michael Daws, Avdeling for anatomi

NK-celler

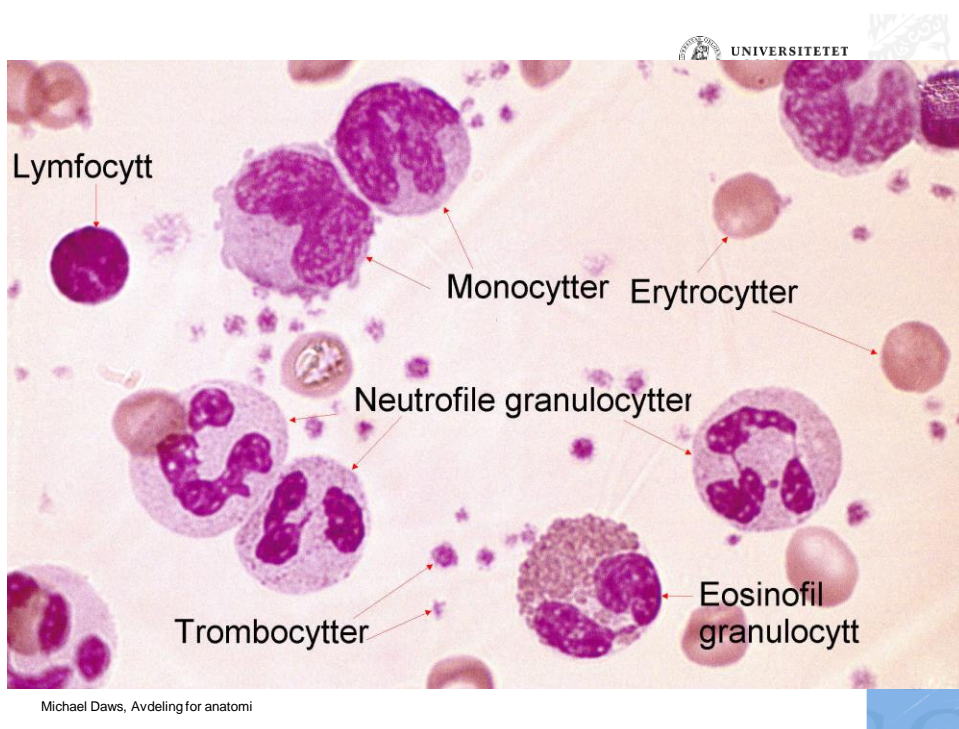

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Trombocytter (blodplater)

- Kjerneløse cellefragmenter
- Betydning for blodstansning eller hemostase
- Ikke bare murstein! Komplekse celler med en rekke organeller:
  - mitokondrier
  - "δ-granula": inneholder ADP, Ca^{2+} og serotonin.
  - "α-granula": inneholder en rekke proteiner, inkludert vWF, trombin, faktor V, og forskjellige vekstfaktorer.

Michael Daws, Avdeling for anatomi

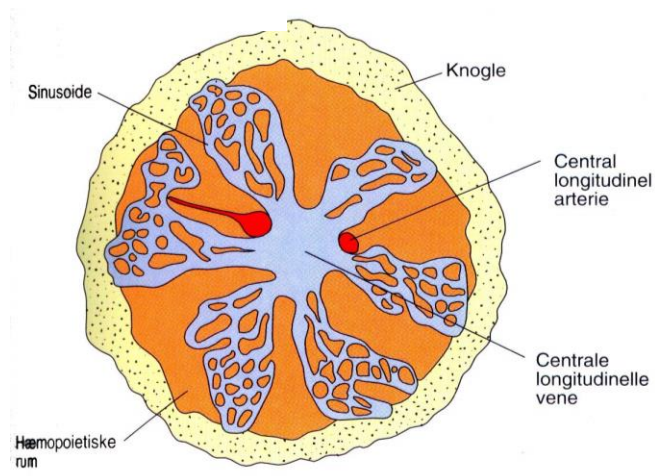

Benmarg

- **Den multipotente hematopoietiske stamcellen:** forstadium til alle andre celler i benmarg og i blod. Utseende som en liten lymfocyt.
- **Erytroid rekke:** forstadier til erytrocyttene
- **Myeloid rekke:** forstadier til granulocytene og monocytene
- **Lymfoid rekke:** forstadier til lymfocytene (T,B,NK)
- **Megakaryocyt:** forstadium til trombocytene

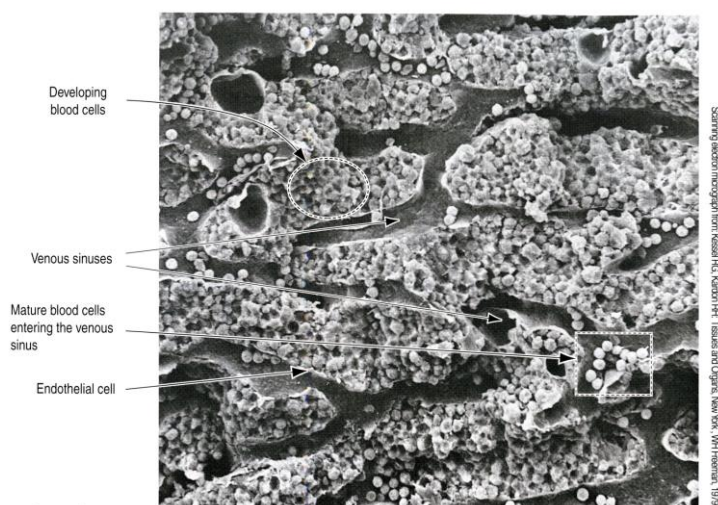
Benmargens anatomi

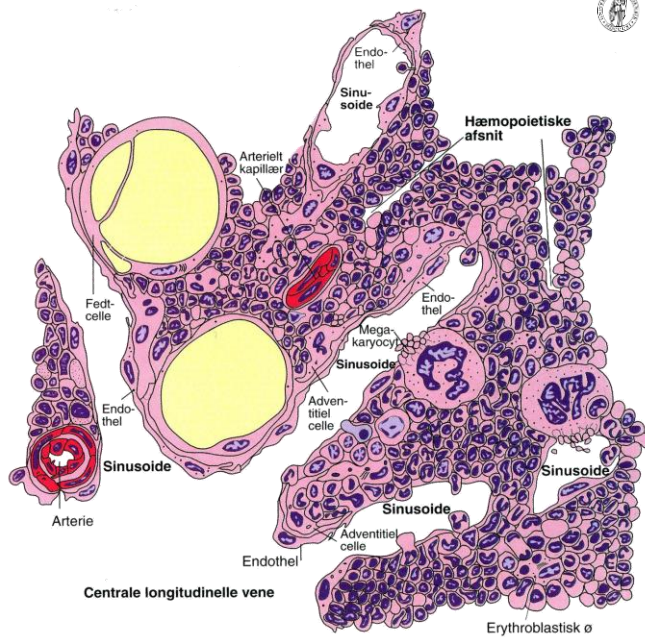
Michael Daws, Avdeling for anatomi

Benmargens anatomi

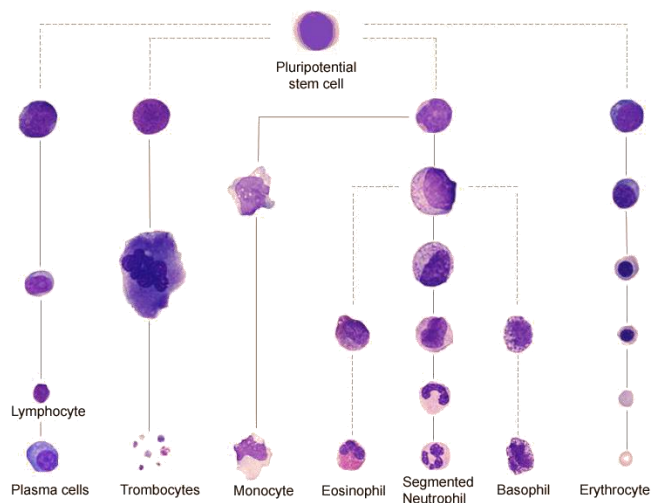

Michael Daws, Avdeling for anatomi

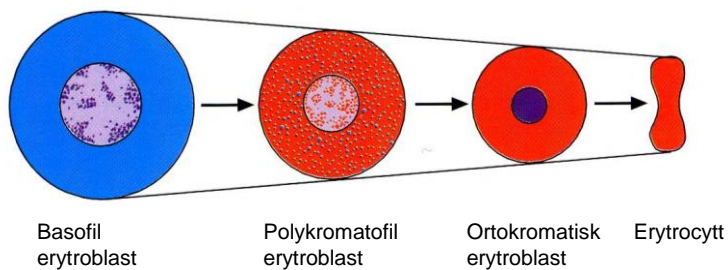
Michael Daws, Avdeling for anatomi

Hematopoiese

Michael Daws, Avdeling for anatomi

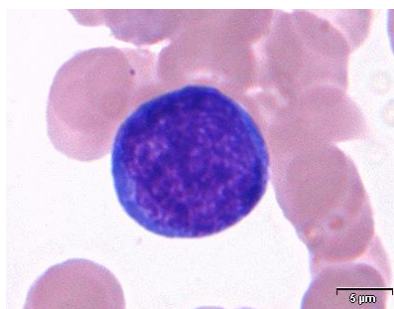
Erytropoiese

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Proerytroblast

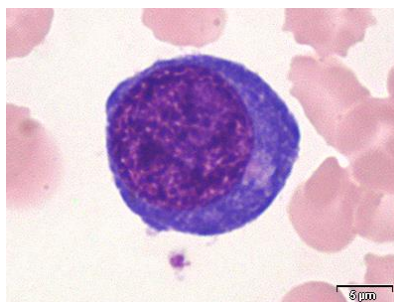
- Finstrukturert lys kjerne med nukleoli.
- Kraftig blåfarget cytoplasma uten korn.

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Basofil erytroblast

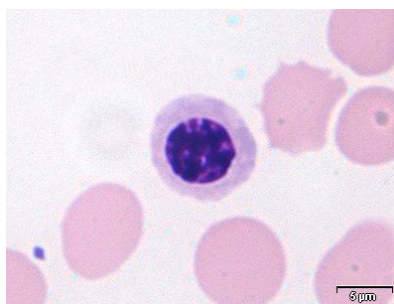
- 12-16 μm i diameter
- Noe tettere kjernestruktur.
- Blått cytoplasma som mangler korn.
- Nukleolus sjelden synlig

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Polykromatofil erytroblast

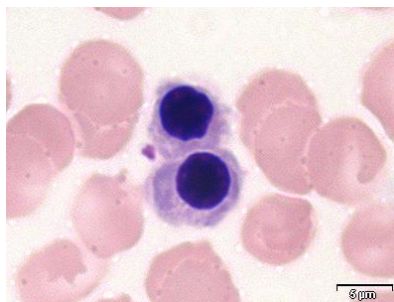
- 9-15 μm i diameter
- Kraftig klumpet kromatin i kjernen
- Cytoplasma varierer fra gråblått til grårødt.
- Polykromatisk – blå fra RNA/ribosomer, rød fordi Hb produksjon har begynt
- Ingen celledeling etter dette stadiet

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Ortokromatisk erytroblast

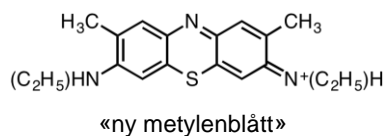
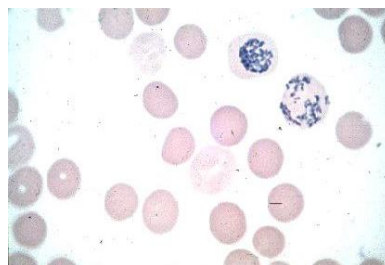
- 8-10 μm i diameter
- Rosa farget cytoplasma
- Extremt tett «blekkfatt-kjerne»
- Før overgang til reticulocyt, blir kjernen sparket ut (spist av makrofager)

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Reticulocyt

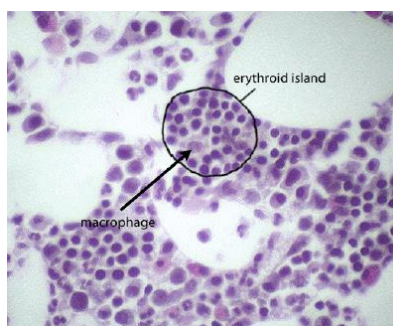
- 7-8 μm i diameter
- Vanskelig å skille fra erythrocytter ved vanlig farging
- Etter farging med «ny metylenblått» ser man en flettverk av polyribosomer
- Holdes i benmargen i 1-2 dager før frigjøring ut i blodet
- Modnes til erythrocytter etter 1 dag i blodet

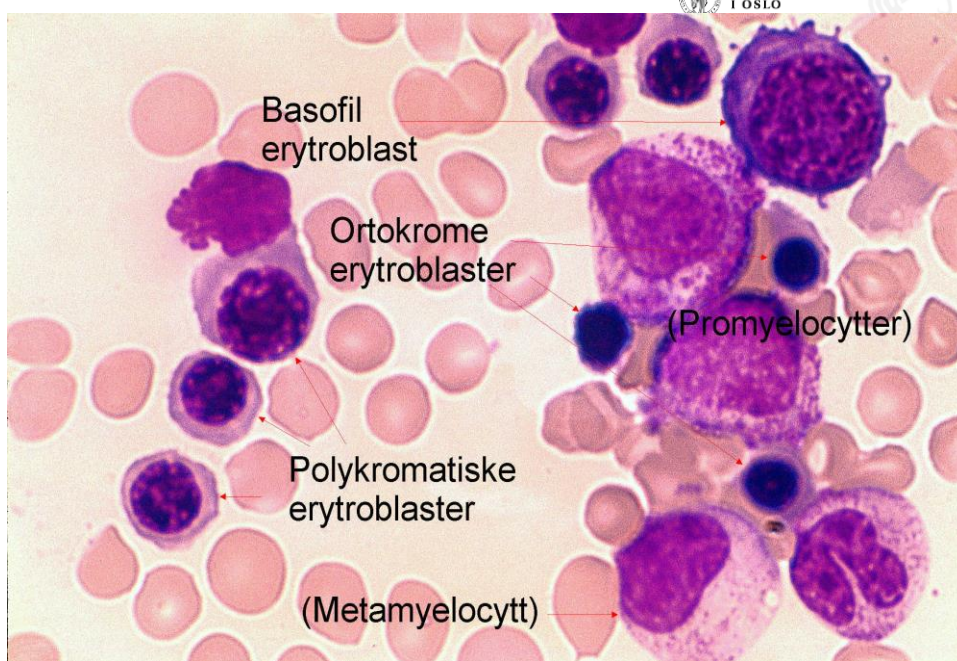
Michael Daws, Avdeling for anatomi

Erytroblastiske øyer

- Erytropoiese foregår i klynger samlet rundt en makrofag
- Makrofagen trolig bidrar med vekstfaktorer og andre signaler, samt spiser de forkastede cellekjernene

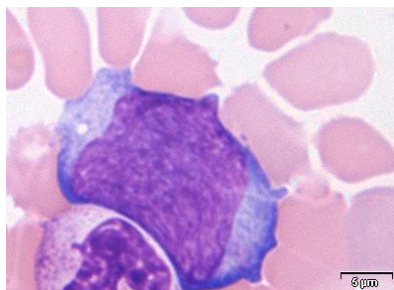
Michael Daws, Avdeling for anatomi

Myelopoiese: Myeloblast

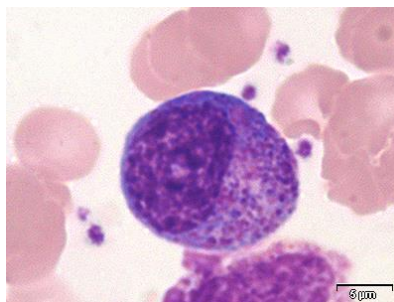
- 10-20 μm i diameter
- Lys, finstrukturert kjerne (mye ekstendert kromatin)
- Har nukleoli (oppklaringer i kjernen) og lyseblått cytoplasma uten korn

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Promyelocytt

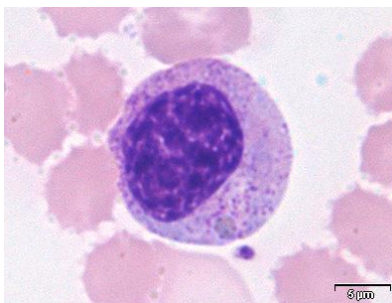
- 15-20 μm i diameter
- Mye ekstendert kromatin i kjernen, samt nukleoli.
- Cytoplasma er blåfarget med lilla (azurofile) korn.
- Kan utvikles til nøytrofil, basofil eller eosinofil granulocytt – ikke mulig å skille dem på promyelocytt stadium

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Myelocytt

- 12-18 μm i diameter
- Kjernen har småklumpet kromatin og ikke nukleoli
- Cytoplasma er lysere og med ulike typer korn (azurofile og "spesifikke" korn)
- Azurofile korn bare syntetisert i promyelocytstadium, så det blir færre av disse ved hver celledeling
- Ingen celledeling etter myelocytstadium

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Metamyelocyt

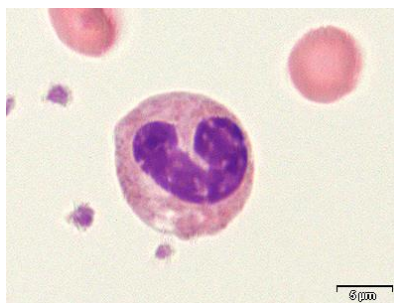
- 10-15 μm i diameter
- Nyreformet kjerne med kondensert kromatin
- Blekt cytoplasma med flere spesifikke- enn azurofile korn
- Lett synlig golgikompleks

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Stavkjernet nøytrofil granulocyt

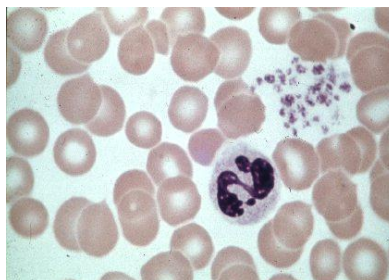
- 9-15 μm i diameter
- U-formet cellekjerne med runde ender
- Normalt finnes det ca 5% av disse i blodet

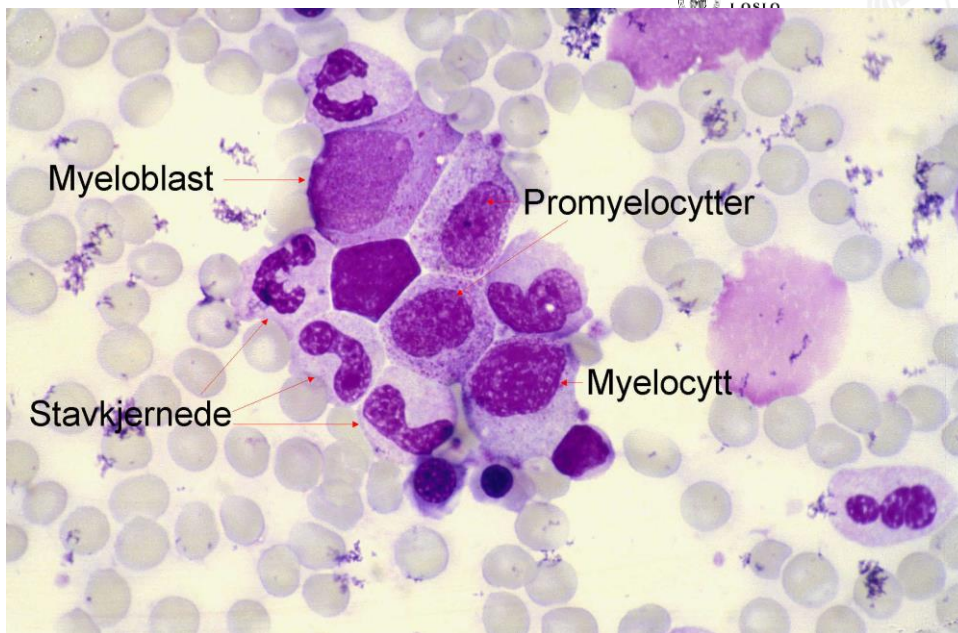
Michael Daws, Avdeling for anatomi

Segmentert nøytrofil granulocyt

- Normalt opp til 5 segmenter
- Kvinnelig nøytrofile granulocytter har ofte en "drumstick" som er den inaktiverte X-kromosom

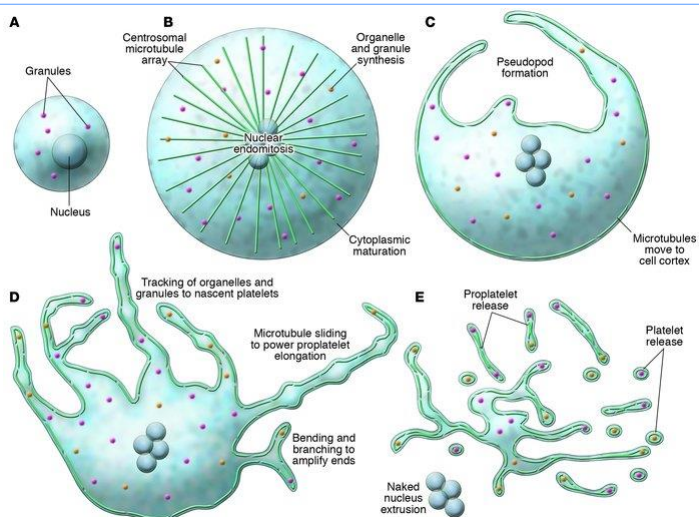

Michael Daws, Avdeling for anatomi

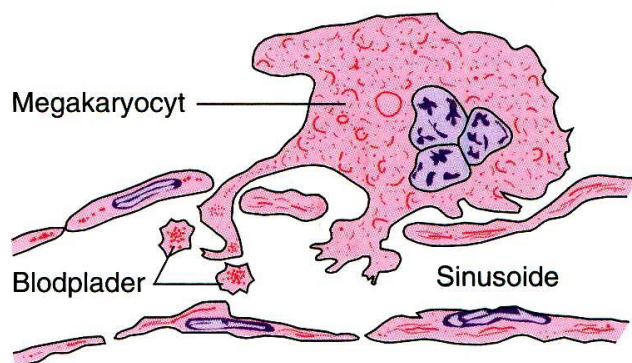
Michael Daws, Avdeling for anatomi

Megakaryocyt

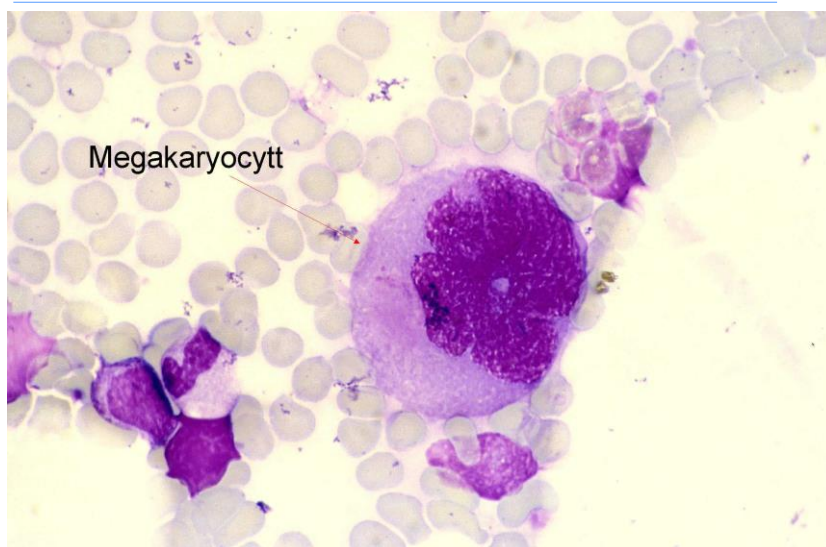
Michael Daws, Avdeling for anatomi

Megakaryocyt

Michael Daws, Avdeling for anatomi

Megakaryocyt

Preparater til kurset

- 1: blodutstryk
- 2: leukocytanrikt blodutstryk
- 3: benmargutstryk

Alle preparatene er farget med May-Grünwald-Giemsa

